

PELLO ZUBIRIA

Irlanda zaharra euroaren kolonia bihurtu zenekoa

Joan den asteko Net Hurbilek zioen merezi zuela Morgan Kelly ekonomialariaren azterketa hurbilagotik ezagutzea. Irlandarren gainean ekaitzaldi bortitza hasi bezperatan, azaroaren 8an, *Irish Times*-en Kellyk honakoa publikatu zuen: “Uste baduzue erreskatea gogorra dela, itxaron ikusi arte hipoteken hondoratzea”.

IF YOU THOUGHT THE BANK BAILOUT was bad, wait until the mortgage defaults hit home” darama lerroburtzat Morgan Kellyren analisiak. Bi orriotan laburbiltzen saiatu gara.

Irailean Irlandako errepublika hil egin zen subjektu fiskal gisa eta Europako Banku Zentralaren preso bihurtu. Estatu irlandarraren zorra Ukraina eta Pakistangoen mailara jaitsita, Argentina, Grezia eta Venezuelaren zor-zaborretatik ahurra betera, atzerabiderik gabeko puntura heldu zen.

Irailean amaitzen zitzaizen epea banku irlandarrek beste banku aleman, ingeles eta frantsesei hartutako 55.000 milioi eurotako bonoei. Irlandak orduan legez bazeukan etetea bankuei emandako bermea, argudiatuz informazioa ezkutatu ziotela, eta gaiok daramatzan auzitegiak erabakiko zuen kiebran zeudela. Baina Dublingo gobernuak erabaki zuen 55.000 milioiok pagatzea.

Erabaki horrekin irabazle atara dira Alemania eta Frantziako bankuak, dirua berreskuratu dutelako; Irlandako politikari nagusiak, Europak zoriondu dituelako kirol legez jokatzegatik; eta banku irlandar errudunetako buruzagiak, gehienek segitzen baitute beren enplegu ondo sariztatuetan. Arazo bakarra da Irlandak ez duela zergetan biltzen dirutza guzti hori.

Gobernuak hasieran esan zuen herritarrek 30.000 milioi inguru ordaindu beharko zutela Anglo Irish bankua salbatzeko operazioa. Antzeko kalkulua eginez, AIB eta Bank of Ireland salbatzeko beste 30.000 milioi bederen beharko dira. Bata dela bestea dela, azkenean 70.000 milioi irentsiko dituzte bankuek... baina ordainetan Dublingo gobernuak aurrekontuetatik moztutakoezin ezin dira gaingitu 15.000 milioiak.

Zor publikoaren bonoak hondoratu dituen bankuen kiebra da, ez defizit publikoa. Bankuena gabe nazioaren zorra lau urtetan hurbildu zitekeen Frantzia batek daukanera. Baina ez da gertatuko. Herritarrek jakin behar dute datozen hiru urteetako errenten gaineko zergak osorik Angloren zuloa betetzera botako dituela estatuak, hurrengo bi urteetakoak AIBren zulora, hurrengo urte eta erdiko guztiak gainerako bankuen zuloetara. Sei urte eta erdian errenten gaineko zergak osorik. Kaudimengabea da Irlanda.

Kaudimengabe izatea enpresa batentzako da hilik egotea. Kiebra da hileta. Zerk atzeratu du Irlandako estatuaren kiebra?

Batetik, gobernuak diru bat pilatu duela tartean, urte berrian likideziaz arazorik ez edukitzeko. Bestetik, Europako Banku Zentralak dirua

Al Jazeera telebistaren webgunean paratutako argazki honetan Dublingo aitafamiliako bat ageri da gobernuaren kontra protestan. Afixean lehen ministro Brian Coweni aurpegiatzen dio: “Cowen, gure semeak 12 urte dauzka. Zorretan sartu dituzu bera eta oraindik sortu ez diren haren umeak”. Ondoko lerroetan laburbildutako artikuluan Morgan Kelly ekonomialari irlandarrak –inork baino lehen abisatu zuenak artean Tigre Zelta zen haren gainera zetorren ekaitzaren bortitza– aitortu du berak ez daukala alternatibarik: “Ekonomialarien artikulua mordo irakurrita egongo zarenez badakizue behin honetara iritsita aginduko zaidala 30 hitz edo gutxiagotan gure arazoak konpontzeko soluzio bat marraztea. Tamalez besoak jaso eta esan behar dizuet ez daukadala konponbiderik, ez errezik, ez bestelakorik”. Irlanda kasik oharkabean sartu da independentziaz geroztik egokitu zaion larrialdirik estuenean.

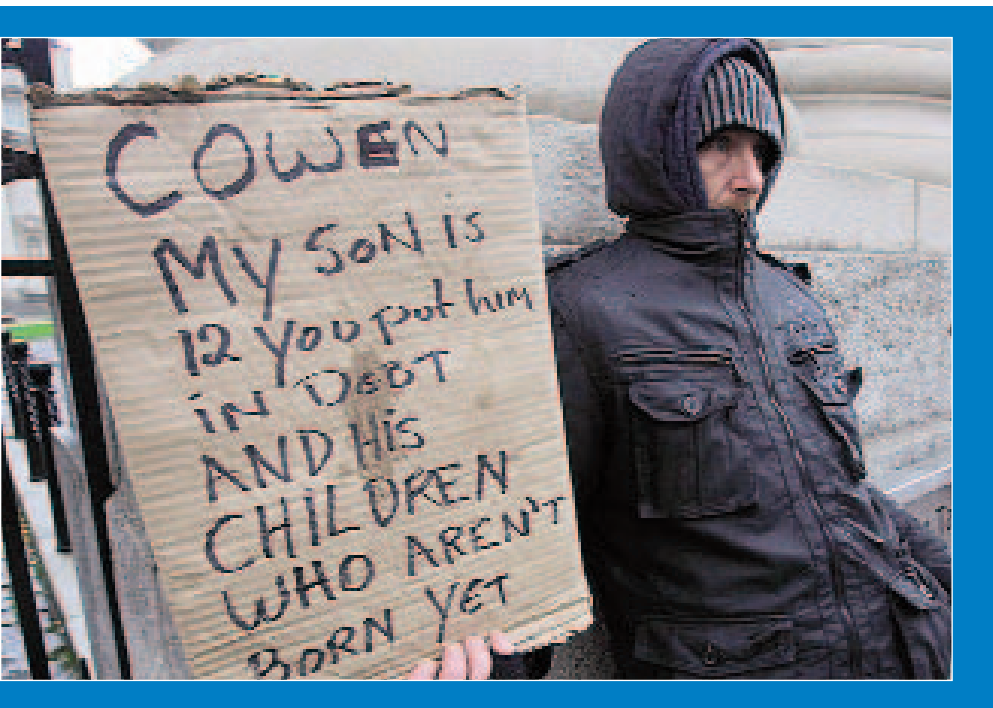
aurreratu diela banku irlandarrei, Greziarekin udaberrian gertatutako buruhausterik jazo ez zedin. Dirua aurreratu... zer egin erabaki artean. Irailetik funtzionario europar talde bat dago sartuta Finantza ministerioan, “The Germans” izenez ezagunak. Etxegintzako promotoreek beren kredituekin hondoratuko dituzte bankuak, eta kaudimen publikoari esker bankuek Irlandako estatua hondoratu dute, Europako Banku Zentralaren gatibu bihurtuz.

Orain hasiko da tragedia

Antzerki honen hurrengo atalak gai berdintsuak jorratuko ditu, kreditu txarrak eta kanpo zorra, baina aurreantzean fartsa ez baina tragedia izango da. Hipotekek osatuko dituzte kreditu txarrak eta kanpoko hartzekodun ezin ordainduzkoa Europako Banku Zentralean izanen da.

Traumatikoagoa izango da aurreantzean. Hipoteketan kontaktzen badira atzeratu nahian ari direnak eta porrota jotakoak, 100.000 baino gehiago familiaren kredituak “urpean” daude. Baina gauzak asko okertuko dira laster. Familien kredituak nola edo hala kobratzea bermatzen zuten bi hesi erori baitira.

Familiek senperrenak egiten dituzte hipoteka pagatzen segitzearen, bestelako gastuak murriztu, gurasoei eskatu... etxea galtzeagatik

ordaintzeko moduak publikoki argitzea beste biderik ez dute izanen: zenbat pagatu behar den eta zein baldintzaren pean.

Interes tasak pagatzeko modukoak izango ote dira? Europako Banku Zentralak ezartzen badio Greziari ezarri %5a, Irlandak ezingo dio aurre egin eta kiebra aitortu beharko du. Tasa txikiagoa jartzeko arrazoirik ez da ikusten, Irlanda txikiagia da axola izateko, eta, alderantziz, balio lezake Italia eta Espainia garaiz arrastean sarrarazteko eskarmentu gisan.

Fiana Fail alderdiko agintariek hilabeteotan zabaldu dute Europak Grezia bezala salbatuko duen segurtasuna. Greziak ordainduko duenik ez omen du uste, zergatik orduan Irlandak? Baina greziarrek ez bezala irlandarrok gure zikinkeriak ezkutatu eta auzoko guztiak nardarazi ditugu urteotan gure sistemarekin eta harrokeriarekin. Gobernuko politikariek orain nahiko lukete europarrek beren zergekin pagatzea “Europako Naziorik Aberatsenaren” zorrak.... haiek beren xahutzeekin segitzeko.

Jende arrunta ohartzen denean gauzak ez bakarrik gertatzen direla baizik eta haiei gertatzen zaizkiela, estuasunetik haserrera eta etsipenera pasako da; Irlandako politika AEBe-tako Tea Partyren lerroan sartu dezake bost urte baino lehen.

“Estatu burujabeek egin ditzakete aukera politikoak, baina gu jadanik ez gara burujabe hitzaren inolako zentzutan. Hemendik aurrera, onerako bezala txarrerako, arrotzen eskuzabaltasunean datza gure itxaropen bakarra”. *Morgan Kelly dixit.* ■

denen aurrean lotsakizun ez gelditzearren. Hau aldatzera doa. Hautatua baldin bada edo bankuari pagatu edo familia goseak eduki, lehentasuna bigarren honek dauka. Ameriketan gero eta *strategic default* gehiago ikusten da: bankuak auzitara jo eta gauzak erabaki bitartean, urte batzutan bizitzen ahal zara pagatu gabe, ondoren alogera bila hasteko.

Familia batek brok egiten badu hipotekan, paria gisa geratzen da; 200.000 familia baldin badira, arazo politiko bihurtzen dira. Tigre Zeltaren ipuinarekin zu ere engainatu zintuztela aitortzea ez da lotsatzekoa.

Antzinako Lurraren Gerra haietako bat ikusi behar dugu laster, baina orain ez lurrik gabeen eta ugazaba aberatsen artekoa; oraingoan borro-

kan ariko dira batetik lanean gogor sakrifikatuta etxe baten jabe egin diren familien gehiengo, gehi prezioak aparra bezala igo zirenean ez erostea erabaki zutenak, eta bestetik hipotekak barkatu behar zaizkiela uste dutenak.

Hipotekak salbatzen zituen beste hesi eroria etxeen prezioena da. Kredituen interesetan dago gakoia, bankuek garesti pagatu behar diete atzeritarrei eta karuago kobratu behar etxekoei. Zordunen hipotekak ere ugaritu egingo dituzte bankuek, ahal duten prezioetan. Etxebizitzek behera egingo dute latz.

Urte berriarekin Irlanda krisi orokorraren hurrengo urratsean sartuko da. Estatua dirurik gabe geratutakoa, alde guztiak porrota aitortu eta

ZINKUNEGI OPTIKA
 Hernani, 23 - 20004 Donostia
 T. 943 420 624
 info@zinkunegioptika.com
 www.zinkunegioptika.com

zuri begira